

Именице и придеви

29.

Шта су именице?

- Ⓐ Врста речи којом се изражава колико нечега има на броју или које је нешто по реду.
- Ⓑ Врста речи која именује бића, предмете и појаве.
- Ⓒ Врста речи која означава коме нешто припада, односно чије је нешто.
- Ⓓ Врста речи која означава радњу, стање, збивање.

30.

Којој врсти речи припадају речи *Даница*, *Айашин*, *Дунав*?

Наведене речи припадају:

- Ⓐ присвојним придевима,
- Ⓑ властитим именицама,
- Ⓒ личним заменицама,
- Ⓓ заједничким именицама.

31.

Којој врсти речи припада подвучена реч у датој пословици?

Добар савет злата вреди.

Припада:

- Ⓐ градивним придевима,
- Ⓑ глаголима,
- Ⓒ речцама,
- Ⓓ описним придевима.

32.

Које су од наведених врста речи непроменљиве? То су:

- Ⓐ именице,
- Ⓑ придеви,
- Ⓒ речце,
- Ⓓ бројеви.

33.

Која од датих речи припада непроменљивој врсти речи? То је:

- Ⓐ тамо,
- Ⓑ ученик,
- Ⓒ школа,
- Ⓓ певати.

34.

Која од датих речи припада променљивој врсти речи? Променљива реч је:

- Ⓐ близу,
- Ⓑ због,
- Ⓒ испред,
- Ⓓ цвеће.

35.

Која је реч у датој пословици именица?

Добар глас далеко се чује, а рђав још даље.

Именица је:

- Ⓐ добар,
- Ⓑ глас,
- Ⓒ далеко,
- Ⓓ рђав.

36.

Која пословица садржи градивну именицу?

- Ⓐ Добар савет злата вреди.
- Ⓑ Дуг је зао друг.
- Ⓒ На младима свет остаје.
- Ⓓ Ко хоће веће изгуби из вреће.

37.

Која пословица садржи градивни придев?

- Ⓐ Лепа реч и гвоздена врата отвара.
- Ⓑ Ко високо лети ниско пада.
- Ⓒ Ко ради не боји се глади.
- Ⓓ У лажи су кратке ноге.

38.

Која је реч у датој пословици збирна именица?

На камењу које се котрља не скупља се маховина.

То је реч:

- Ⓐ камењу,
- Ⓑ котрља,
- Ⓒ скупља
- Ⓓ маховина.

39.

Које од наведених врста речи не мењају свој облик у реченици? То су:

- Ⓐ именице,
- Ⓑ речце,
- Ⓒ заменице,
- Ⓓ бројеви.

40.

Који низ речи чине само градивне именице средњег рода? То су:

- Ⓐ дрво, креч, пластика, лимунада,
- Ⓑ месо, брашно, стакло, дрво,
- Ⓒ вуна, пластика, кожа, вода,
- Ⓓ кафа, кожа, брашно, млеко.

41.

Која је реч у датој реченици градивни придев?

Први записи у прошлости били су на глиненим плочицама.

То је реч:

- Ⓐ глиненим,
- Ⓑ били,
- Ⓒ прошлости,
- Ⓓ записи.

42.

Даница воли да игра „Занимљиву географију”. Који је низ речи правилно написала? То је:

- Ⓐ велика Британија, Ваљево, Видојевица, Власина, висibaба, вук,
- Ⓑ Велика Британија, Ваљево, Видојевица, Власина, висibaба, вук,
- Ⓒ Велика Британија, Ваљево, Видојевица, Власина, Висibaба, вук,
- Ⓓ Велика Британија, Ваљево, Видојевица, власина, висibaба, вук.

Глаголи и заменице

71.

Како гласи назив за врсту речи која означава радњу, стање и збивање? То су:

- Ⓐ глаголи,
- Ⓑ именице,
- Ⓒ придеви,
- Ⓓ бројеви.

72.

На које лице упућује глагол у реченици *Цело лето ходао је бос?* Упућује на:

- Ⓐ прво лице једнине,
- Ⓑ треће лице једнине,
- Ⓒ прво лице множине,
- Ⓓ друго лице множине.

73.

Шта су личне заменице? Личне заменице су:

- Ⓐ променљива врста речи која замењује глаголе,
- Ⓑ променљива врста речи која замењује придеве,
- Ⓒ непроменљива врста речи која замењује именице,
- Ⓓ променљива врста речи која замењује именице.

74.

Колико глагола има реченица у делу „Бајка о дечаку и Месецу” Бранка В. Радичевића?

Гази, а чизме сијају и звецкају потпетицама као дукатима.

Реченица има:

- Ⓐ два глагола,
- Ⓑ три глагола,
- Ⓒ четири глагола,
- Ⓓ девет глагола.

75.

На које лице упућује глагол *читам*?

Упућује на:

- Ⓐ друго лице једнине,
- Ⓑ прво лице једнине,
- Ⓒ прво лице множине,
- Ⓓ треће лице множине.

76.

Која од понуђених личних заменица упућује на лице које не учествује у разговору који се води у неком тренутку?

То је заменица:

- Ⓐ он,
- Ⓑ ми,
- Ⓒ ти,
- Ⓓ ви.

77.

Која лична заменица упућује на више лица, међу којима је и прво лице једнине?

То је заменица:

- Ⓐ ја,
- Ⓑ ти,
- Ⓒ он,
- Ⓓ ми.

78.

Колико личних заменица има реченица у народној приповеци „Међед, свиња и лисица”?

Закопај се ти у сламу, а ја ћу се попети на крушку.

У реченици има:

- Ⓐ једна заменица,
- Ⓑ две заменице,
- Ⓒ три заменице,
- Ⓓ дванаест заменица.

79.

У којој је реченици правилно написан глагол у одричном облику?

- Ⓐ Не волим сладолед.
- Ⓑ Неволим чоколаду.
- Ⓒ Незнам колико је сати.
- Ⓓ Немогу ти дати сладолед.

80.

Како правилно пишемо личну заменицу коју користимо када се обраћамо старијој особи?

Правилно је пишемо:

- Ⓐ ти,
- Ⓑ они,
- Ⓒ ви,
- Ⓓ Ви.

81.

Које је лице и број подвученог глагола у пословици *Где мачке нема мишеви коло воде*?

То је:

- Ⓐ прво лице множине,
- Ⓑ треће лице множине,
- Ⓒ треће лице једнине,
- Ⓓ друго лице множине.

82.

Како гласи глагол *падати* у трећем лицу множине садашњег времена, у потврдном облику? Глагол гласи:

- Ⓐ падам,
- Ⓑ падају,
- Ⓒ падамо,
- Ⓓ падаћемо.

83.

У којој реченици глагол означава збивање?

- Ⓐ Целе ноћи је грмело и севало.
- Ⓑ Моја мама најлепше кува.
- Ⓒ Напиши још једну реченицу.
- Ⓓ Додај ми со!

84.

У којем је стиху народне песме „Милош у Латинима” употребљена лична заменица?

Кад се врати перни буздоване
изнад б'јеле цркве из облака,
он удари у банове дворе
те полупа срчали чардаке...

- Ⓐ у првом стиху,
- Ⓑ у другом стиху,
- Ⓒ у трећем стиху,
- Ⓓ у четвртном стиху.

Српски језик

4. разред

Именице и придеви

29.

Шта су именице?

- Ⓐ Врста речи којом се изражава колико нечега има на броју или које је нешто по реду.
- Ⓑ Врста речи која именује бића, предмете и појаве.
- Ⓒ Врста речи која означава коме нешто припада, односно чије је нешто.
- Ⓓ Врста речи која означава радњу, стање, збивање.

Одговор: Ⓑ Врста речи која именује бића, предмете и појаве.

Именице су врста речи која означава имена бића, предмета и појава. Именице су променљиве речи.

30.

Којој врсти речи припадају речи *Даница*, *Айашин*, *Дунав*?

Наведене речи припадају:

- Ⓐ присвојним придевима,
- Ⓑ властитим именицама,
- Ⓒ личним заменицама,
- Ⓓ заједничким именицама.

Одговор: Ⓑ властитим именицама.

Властите именице означавају властита (лична) имена људи и животиња, називе држава, градова, села, планина, језера, река и мора. Пишемо их великим почетним словом без обзира на то да ли је то име бебе, старе особе или кућног љубимца.

31.

Којој врсти речи припада подвучена реч у датој пословици?

Добар савет злата вреди.

Припада:

- Ⓐ градивним придевима,
- Ⓑ глаголима,
- Ⓒ речцама,
- Ⓓ описним придевима.

Одговор: Ⓓ описним придевима.

Придеви су речи које ближе описују именице и говоре какво је нешто и чије је нешто. Описни придеви означавају какво је нешто. Придевом добар описано је какав савет злата вреди.

32.

Које су од наведених врста речи непроменљиве? То су:

- Ⓐ именице,
- Ⓑ придеви,
- Ⓒ речце,
- Ⓓ бројеви.

Одговор: Ⓒ речце.

За разлику од именица, придева и бројева, који су променљиве врсте речи, речце су непроменљиве речи. То су речи које се јављају увек у једном облику, не мењају се. Служе за одрицање или потврђивање реченог, за истицање или појачавање: *да*, *не*, *зар*, *ли*, *као*, *хајде*, *нека*, *нек*, *баш*, *штек*, *вероватно*, *међушим*, *нажалост* и сл.

33.

Која од датих речи припада непроменљивој врсти речи? То је:

- а тамо,
- б ученик,
- в школа,
- г певати.

Одговор: **а** тамо.

Реч *тамо* не мења свој облик, за разлику од свих осталих понуђених речи. Реч *ученик* је именица и мења свој облик: *ученик, ученика, ученику...*, као и реч *школа*: *школа, школе, школи...*, а реч *пева* је глагол, може мењати своје облике: *певам, певаш, пева...* Једино реч *тамо* остаје увек у том облику.

34.

Која од датих речи припада променљивој врсти речи? Променљива реч је:

- а близу,
- б због,
- в испред,
- г цвеће.

Одговор: **г** цвеће.

Именице су променљива врста речи. Могу се јавити у више облика. Речи *близу, због, испред* непроменљиве су речи. Јављају се увек у једном облику. Именица *цвеће* збирна је именица. Збирне именице су речи које означавају скуп, мноштво, збир истих бића или предмета. Не могу се пребројати, а посматрају се као једна целина. Збирне именице обликом једнине означавају мношину, збир више предмета или лица. Иако означава мноштво, налази се у облику једнине. Цвеће је именица средњег рода (*шо цвеће*). Именица *цвети* заједничка је именица мушког рода (*шај цвети*).

35.

Која је реч у датој пословици именица?

Добар глас далеко се чује, а рђав још даље.

Именица је:

- а добар,
- б глас,
- в далеко,
- г рђав.

Одговор: **б** глас.

Именице су речи којима се означавају имена бића, предмета и појава. Именице које означавају заједничка имена за бића, предмете и појаве називају се заједничке. Таква је именица *глас*. Заједничке именице пишу се малим почетним словом.

36.

Која пословица садржи градивну именицу?

- а Добар савет злата вреди.
- б Дуг је зао друг.
- в На младима свет остаје.
- г Ко хоће веће изгуби из вреће.

Одговор: **а** Добар савет злата вреди.

Именице којима се означава нека материја или грађа називамо градивне. Градивне именице имају само облик једнине. Оне истим обликом означавају различите количине исте материје, најмање и највеће делове. Примери: *злато, њесак, вода, шећер, со, камен...* Пословица нас упућује да је добар савет користан, драгоцен, вредан попут злата.

37.

Која пословица садржи градивни придев?

- а Лепа реч и гвоздена врата отвара.
- б Ко високо лети ниско пада.
- в Ко ради не боји се глади.
- г У лажи су кратке ноге.

Одговор: **а** Лепа реч и гвоздена врата отвара.

Градивни придеви означавају од које је грађе или материјала нешто начињено. Градивни придеви настали су од градивних именица. Градивни придев *ївоздена* настао је од градивне именице *ївожђе*. Слаже се с именицом уз коју стоји у роду и броју. Градивни придеви су променљива врста речи – оне речи које могу имати различите облике: *ївозден, ївоздена, ївоздено, ївозденом...* У основи сваке речи је *ївожђе*, а значење им се не мења.

38.

Која је реч у датој пословици збирна именица?

На камењу које се котрља не скупља се маховина.

То је реч:

- а камењу,
- б котрља,
- в скупља
- г маховина.

Одговор: **а** камењу.

Камење је збирна именица. Збирне именице су речи које означавају скуп, мноштво, збир истих бића или предмета. Не могу се пребројати, а посматрају се као једна целина. Збирне именице обликом једнине означавају множину, збир више предмета или лица. Иако означава мноштво, налази се у облику једнине. Именица *камење* средњег је рода (*што камење*). Именица *камен* заједничка је именица мушког рода (*џај камен*).

39.

Које од наведених врста речи не мењају свој облик у реченици? То су:

- а именице,
- б речце,
- в заменице,
- г бројеви.

Одговор: **б** речце.

У српском језику постоје променљиве и непроменљиве речи. Променљиве речи су речи које се мењају и ту убрајамо именице, заменице, бројеве. Речце су непроменљиве речи. То су речи које се не мењају, јављају се увек у једном облику.

40.

Који низ речи чине само градивне именице средњег рода? То су:

- а дрво, креч, пластика, лимунада,
- б месо, брашно, стакло, дрво,
- в вуна, пластика, кожа, вода,
- г кафа, кожа, брашно, млеко.

Одговор: **б** месо, брашно, стакло, дрво.

Градивне именице истим обликом означавају различите количине материје – најмање и највеће делове. Градивне именице имају само облик једнине. При одређивању рода градивних именица помажу речи ТАЈ, ТА, ТО. Градивне именице средњег рода јесу: *месо, брашно, сћакло, дрво*, али и: *сирће, уље, їиво, вино, млеко, злаїо, сребро...*

41.

Која је реч у датој реченици градивни придев?

Први записи у прошлости били су на глиненим плочицама.

То је реч:

- а глиненим,
- б били,
- в прошлости,
- г записи.

Одговор: **а** глиненим.

Градивни придеви означавају од које је грађе или материјала нешто начињено. Градивни придеви настали су од градивних именица. Уочавамо везу између именице и градивног придева: плочице од *глине* – *глинене плочице*. Градивни придеви се с именицама уз које стоје слажу у роду и броју. Примери градивних придева: златан, сребрна, дрвена, воштане, метална, порцелански, гумене, мермерне и слично.

42.

Даница воли да игра „Занимљиву географију”. Који је низ речи правилно написала? То је:

- а велика Британија, Ваљево, Видојевица, Власина, висibaба, вук,
- б Велика Британија, Ваљево, Видојевица, Власина, висibaба, вук,
- в Велика Британија, Ваљево, Видојевица, Власина, Висibaба, вук,
- г Велика Британија, Ваљево, Видојевица, власина, висibaба, вук.

Одговор: **б** Велика Британија, Ваљево, Видојевица, Власина, висibaба, вук.

Властите именице означавају посебна/лична имена људи, држава, животиња, села, градова, језера, река, планина, мора. Властите именице увек се пишу великим почетним словом: *Велика Британија* (у вишечланом називу државе велико слово на почетку сваке речи), *Ваљево* (у вишечланом називу градова и села велико слово на почетку сваке речи), *Видојевица* (планина), *Власина* (река). Именице које означавају заједничка имена бића, предмета и појава називају се заједничке именице. Пишемо их малим почетним словом: *висibaба* (биљка), *вук* (животиња).

Глаголи и заменице

71.

Како гласи назив за врсту речи која означава радњу, стање и збивање? То су:

- а глаголи,
- б именице,
- в придеви,
- г бројеви.

Одговор: **а** глаголи.

Речи које означавају радњу, стање или збивање називају се глаголи. Глаголи су променљива врста речи. Придеви су врста речи која ближе описује именицу и говори какво је нешто и чије је нешто. Именице су врста речи којом се означавају имена бића, предмета и појава. Бројеви су врста речи која означава колико има нечега или које је по реду неко биће, предмет или појам.

72.

На које лице упућује глагол у реченици *Цело лето ходао је бос*? Упућује на:

- а прво лице једнине,
- б треће лице једнине,
- в прво лице множине,
- г друго лице множине.

Одговор: **б** треће лице једнине.

Глаголи имају прво, друго и треће лице. Глаголи имају два броја – једнину и множину. Глагол *ходао* упућује на треће лице једнине. Треће лице једнине је **он, она, оно** – лице о коме се говори.

73.

Шта су личне заменице? Личне заменице су:

- а променљива врста речи која замењује глаголе,
- б променљива врста речи која замењује придеве,
- в непроменљива врста речи која замењује именице,
- г променљива врста речи која замењује именице.

Одговор: **г** променљива врста речи која замењује именице.

Личне заменице су речи које упућују на некога или на нешто. Личне заменице могу да се мењају, односно да се јављају у различитим облицима.

74.

Колико глагола има реченица у делу „Бајка о дечаку и Месецу” Бранка В. Радичевића?

Гази, а чизме сијају и звецкају потпетицама као дукатима.

Реченица има:

- а два глагола,
- б три глагола,
- в четири глагола,
- г девет глагола.

Одговор: **б** три глагола.

Глаголи су врста речи која означава радњу, стање и збивање. Глаголи у наведеној реченици *јесу: ĩази, сијају, звецкају*.

75.

На које лице упућује глагол *чишам*?

Упућује на:

- Ⓐ друго лице једнине,
- Ⓑ прво лице једнине,
- Ⓒ прво лице множине,
- Ⓓ треће лице множине.

Одговор: **Ⓑ** прво лице једнине.

Глаголи имају прво, друго и треће лице.

Глаголи имају два броја – једину и множину.

Глагол *чишам* упућује на прво лице једнине.

Прво лице једнине је **ја**, лице које говори.

76.

Која од понуђених личних заменица

упућује на лице које не учествује у

разговору који се води у неком тренутку?

То је заменица:

- Ⓐ он,
- Ⓑ ми,
- Ⓒ ти,
- Ⓓ ви.

Одговор **Ⓐ** он.

Заменица **он** налази се у трећем лицу

једнине. Личне заменице за треће лице

једнине и за треће лице множине имају

посебне облике за мушки, женски и средњи

род. Заменице у трећем лицу једнине **он,**

она, оно упућују на лица која не учествују у

разговору, али о којима се говори. Заменице

он, она, оно упућују и на предмете и појаве.

77.

Која лична заменица упућује на више

лица, међу којима је и прво лице једнине?

То је заменица:

- Ⓐ ја,
- Ⓑ ти,
- Ⓒ он,
- Ⓓ ми.

Одговор: **Ⓓ** ми.

Постоје личне заменице за једину и за

множину. Заменица **ми** упућује на више

лица, међу којима је и говорник. То је

заменица за прво лице множине.

78.

Колико личних заменица има реченица

у народној приповеци „Међед, свиња и

лисица”?

Закопај се ти у сламу, а ја ћу се попети на крушку.

У реченици има:

- Ⓐ једна заменица,
- Ⓑ две заменице,
- Ⓒ три заменице,
- Ⓓ дванаест заменица.

Одговор: **Ⓑ** две заменице.

У реченици *Закопај се ти у сламу, а ја ћу*

се попети на крушку постоје две личне

заменице. То су заменица за друго лице

једнине **ти** и за прво лице једнине **ја**.

79.

У којој је реченици правилно написан глагол у одричном облику?

- а Не волим сладолед.
- б Неволим чоколаду.
- в Незнам колико је сати.
- г Немогу ти дати сладолед.

Одговор: **а** Не волим сладолед.

Реченице којима се нешто одриче, односно не потврђује називају се одричне. Глагол се у тим реченицама налази у одричном облику. Реч **не** пише се одвојено од глагола (*не волим*). Реч **не** пише се спојено с глаголом у следећим случајевима: *нећу, немој, немам и нисам*.

80.

Како правилно пишемо личну заменицу коју користимо када се обраћамо старијој особи?

Правилно је пишемо:

- а ти,
- б они,
- в ви,
- г Ви.

Одговор: **г** Ви.

Приликом писменог обраћања једној старијој особи, лична заменица за друго лице множине **Ви** пише се, из поштовања према тој особи, великим почетним словом.

81.

Које је лице и број подвученог глагола у пословици *Где мачке нема мишеви коло воде*?

То је:

- а прво лице множине,
- б треће лице множине,
- в треће лице једнине,
- г друго лице множине.

Одговор: **б** треће лице множине.

Глаголи имају прво, друго и треће лице. Глаголи имају два броја – једнину и множину. Глагол *воде* упућује на треће лице множине. Треће лице множине је **они** (мишеви), **оне**, **она**, лица о којима се говори.

82.

Како гласи глагол *падаћи* у трећем лицу множине садашњег времена, у потврдном облику? Глагол гласи:

- а падам,
- б падају,
- в падамо,
- г падаћемо.

Одговор: **б** падају.

Када се радња врши у садашњости, глаголи се налазе у садашњем времену. Глаголи имају облике за три лица – прво, друго и треће. Глаголи имају два броја – једнину и множину. Глагол *падају* упућује на треће лице множине у садашњем времену (*они, оне, она падају*). Глагол *падам* односи се на прво лице једнине, а глагол *падамо* на прво лице множине у садашњем времену. Облик *падаћемо* написан је у трећем лицу множине будућег времена.

